

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Forhøjelse af Diget paa Manø og af Diget fra Vester Vedsted til Store Darum samt Anlæg af Havdiger paa Rømø og fra Store Darum til Tjæreborg Bakker.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 315).

Lovforslaget sættes til Forhandling

Ministeren for offentlige Arbejder (Slebsager): Det foreliggende Lovforslag er behandlet i det andet høje Ting og vedtaget dér med et Par enkelte Ændringer. Jeg vil gerne om Lovforslaget i al Almindelighed sige, at som det høje Ting ved, har den jydsk Vestkyst i de senere Aar været meget hjemsogt af Stormfloder og ikke mindst i afvigte Efteraar. Jeg skal her blot minde om de Ødelæggelser, som Stormfloden den 30.—31. August forårsagede bl. a. ved Rejsby. Det er jo ganske forstaaeligt, at Beboerne i de Egne, der oversvømmes, kommer til Staten med Anmodning om Hjælp til Opførelse af Diger til Beskyttelse af deres Ejendom, og disse Anmodninger mener jeg, at Staten ikke kan sidde overhørig. Den lille Ø Manø er en af de Øer, som gennem Aarene er blevet haardest ramt af Stormfloder. I Slutningen af forrige Aarhundrede blev der opført et mindre Dige paa Manø til Beskyttelse af ca. 195 ha omkring Manø By. Men dette Dige viste sig snart at være for lavt. Der har derefter af Befolkningen i henved 25 Aar været arbejdet paa at faa bygget Digeanlæg paa Øen, men uden Resultat, fordi Beboerne ikke har kunnet enes om, hvorvidt det gamle Dige skulde forhøjes, eller om, hvorvidt hele Øen, hvis Areal tilsammen udgør 556 ha, skulde inddiges. I det nu foreliggende Andragende har 41 af 46 Lodsejere ansøgt om Statens Hjælp til Inddigning af hele Øen, hvilket vil koste ca. 580 000 Kr. eller ca. 1 310 Kr. pr. ha. for det udenfor det gamle Dige beliggende Areal paa ca. 360 ha. Jeg var imidlertid betænkelig ved at gaa med til dette store Projekt, og derfor anmodede jeg Hedeselskabet og Stormflodsskadeudvalget af 1923 om at overveje Spørgsmaalet og søge at fremkomme med en fælles Indstilling om Dige- og Afvandingsforholdene paa Manø. Jeg har derefter modtaget den Indstilling, der er trykt som Bilag 5 til Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det var forelagt

Folketinget, fra disse to Institutioner. Denne Indstilling gaar ud paa, at man foreløbig nøjes med at forhøje det gamle Dige paa Manø og saa afvander Arealet indenfor Diget, idet Hedeselskabet og Stormflodsskadeudvalget er af den Formening, at det udenfor Diget liggende Marskareal endnu ikke er „digemodent“; først naar dette Areal er blevet mere „modent“, mener Hedeselskabet og Stormflodsskadeudvalget, at Spørgsmaalet om Inddigning af hele Manø kan tages op til fornyet Behandling. Denne Indstilling har jeg ganske kunnet tiltræde. Den foreslaaede Forhøjelse af det gamle Dige paa Manø i Forbindelse med en Afvanding af Arealet indenfor Diget vil koste ca. 108 000 Kr., og de Udgifter, som ved dette Projekt paalægges Beboerne, kan de overkomme, navnlig da Jorden efter en rationel Afvanding vil kunne give større Afgrøde, end den har gjort hidtil.

Fra Rømø foreligger der Ansøgning om Anlæg af to Diger, et paa den sydvestlige Del og et paa den nordøstlige Del. Diget paa den sydvestlige Del skal være paa ca. 3,2 km og anlægges som Fortsættelse af det eksisterende Dige ved Havneby. Det vil beskytte ca. 390 ha Land og koste ca. 225 000 Kr. eller ca. 576 Kr. pr. ha. Diget paa den nordøstlige Del af Rømø skal være ca. 10,2 km, det vil kunne beskytte ca. 624 ha Land og koste ca. 860 000 Kr. eller det store Beløb af ca. 1 378 Kr. pr. ha. Samtidig med Anlægget af disse to Diger vil det være nødvendigt at foretage en kunstig Afvanding af Jorderne paa Rømø, idet disse Jorder er meget stærkt lidende af Vand, og da Beboerne paa Rømø i det væsentlige er henvist til at ernære sig af Landbrug, og en rationel Dyrkning af Jorden ikke kan gennemføres under de forhaandenværende Forhold, mener jeg, at Staten bør yde Befolkningen Støtte til Digeanlægget, ogsaa til det nordøstlige Dige, til Trods for den store Udgift pr. Arealenhet, idet de Arealer, der her beskyttes, i Hovedsagen er ganske udmærket Markjord. I det hele taget maa jeg sige, at disse Digeanlæg saavel paa Manø som paa Rømø, hvis Befolkning gennem en Aarrække har været aftagende, efter min Opfattelse ikke maa bedømmes ud fra et rent økonomisk Synspunkt. Det forekommer mig, at naar Befolkningen paa disse Øer ønsker vedblivende at leve dér og at have sit Erhverv dér, har Staten Forpligtelse til ikke udelukkende at lægge det økonomiske Synspunkt til Grund, om nu ogsaa disse Anlæg kan betale sig, eller